

STINKDIEREN IN HET BLAUWE BOS

Aanwinst voor de Friese natuur of...

Teddy Dolstra, Philip Zeinstra & Bert Kramer

*Vier jaar geleden ontsnapte een tiental exemplaren van het Gestreepte stinkdier (*Mephitis mephitis*) bij een plaatselijke handelaar in exoten in Haule. Niet ver van deze plaats ligt het Blauwe Bos, waar enkele van de ontsnapte stinkdieren een toevluchtsoord zochten. Dit artikel beschrijft de lotgevallen van het stinkdier.*

De eerste waarnemingen

Al kort na de ontsnapping in 2003 kwamen uit de nabije omgeving meldingen binnen van stinkdieren als verkeersslachtoffer. Andere stinkdieren kwamen levend en wel weer in handen van de eigenaar. Spoedig daarna werden opnieuw stinkdieren waargenomen, onder andere in de directe omgeving van het Blauwe Bos. Hieronder bevond zich ook een verkeersslachtoffer, dat onmogelijk afkomstig kon zijn van de handelaar, omdat het nog in bezit was van de geurklieren. Handelaren laten de geurklieren operatief verwijderen. Een tweede stinkdier werd belaagd door een hond, waarbij zonder dralen gebruik werd gemaakt van het gevreesde afweersysteem. In beide gevallen ging het om een volwassen exemplaar. In 2005 kwamen de eerste meldingen binnen van onvolwassen dieren. In 2006 werd een (eveneens halfwassen) stinkdier geschoten. In de tussentijd namen de meldingen over confrontaties met kinderen, honden en zelfs koeien toe.

Het stinkdier in 2007

In 2007 ontvingen we een melding van een lokale bewoonster. Zij had enkele jongen gezien die achter hun ouder aanliepen. Dit voorval had eveneens betrekking op het Blauwe Bos. Nadat een ander werd vermeld in de serie "Onze Natuur", een rubriek die onder andere verschijnt in de Nieuwe Ooststellingwerper, kwamen nog meer meldingen binnen. Zoals die van een mevrouw uit Haule die een aantal putjes had ontdekt in het gazon bij haar thuis. Aanvankelijk was de dader onbekend, maar op een nacht met heldere maan werd waargenomen dat de gaten door stinkdieren werden aangebracht (zie foto). Faunabeheerder Bert Kramer zag regel-

Stinkdier

foto: Anne Westerhof

matig stinkdieren in en rondom het Tonckensbos bij Haule. Deze waarnemingen betroffen volwassen dieren, maar ook onvolwassen dieren en jongen. Eenmaal zag Kramer een exemplaar met een afwijkende kleurencombinatie, namelijk bruin-wit in plaats van zwart-wit, een bekend verschijnsel bij stinkdieren.

Verschillende omwonenden bleken minder gelukkig te zijn met de stinkdieren. Hondenbezitters waren soms getuige van een ontmoeting tussen hun nieuwsgierige viervoeter en een stinkdier. Soms werd een al te nieuwsgierige hond met de geurstof 'behandeld' en rook daar vele dagen nadien - ondanks herhaalde wasbeurten - nog steeds naar. Ook kleine kinderen hadden wel eens een ontmoeting met een stinkdier waarbij de kleintjes de volle laag kregen. Mogelijk dat het aai-bare uiterlijk van de stinkdieren een grote aantrekkingskracht op hen had, waardoor ze te dichtbij kwamen en het dier zich

bedreigd voelde. De aantrekkingskracht bleek niet wederzijds te zijn.

Naar aanleiding van de meldingen zijn Zeinstra en Dolstra zelf ook op zoek gegaan naar stinkdieren, met name in het Blauwe Bos. Het resultaat bleef beperkt tot een restant van een onvolwassen stinkdier. De geur was onmiskenbaar, al op vele meters afstand.

Waarnemingen buiten het Blauwe Bos

Het voorkomen van het Gestreepte stinkdier beperkt zich niet meer tot de bovengenoemde plaatsen. Zo is er een exemplaar gezien (en geschoten) bij Veenhuizen en ook in het Drents-Friese Wold komt het stinkdier voor. In 2007 is een volwassen stinkdier als verkeersslachtoffer aangetroffen bij Appelscha, in de berm van de provinciale weg N381. Twee andere meldingen zijn eveneens

afkomstig van de N381, namelijk van het traject Appelscha-Hoogersmilde. In beide gevallen ging het om onvolwassen dieren die slachtoffer waren geworden van het verkeer.

Discussie

Het Blauwe Bos is in eigendom en beheer van Staatsbosbeheer. De aanwezigheid van het Gestreepte stinkdier is bij deze organisatie bekend, maar er worden geen maatregelen getroffen om verdere uitbreiding van de populatie tegen te gaan. Het stinkdier behoort tot de

exoten. Deze mogen volgens de Flora- & faunawet met alle toegestane middelen gevangen, bemachtigd of gedood worden. Lokale faunabeheerders passen deze mogelijkheid mondjesmaat toe. Mede omdat een geschoten stinkdier de geurstof prijsgeeft, vindt afschot zo ver mogelijk van de bebouwing plaats. Ondanks de verkeersslachtoffers en het beperkte afschot lijkt het Gestreepte stinkdier zich uit te breiden.

Kort na de ontsnapping van de stinkdieren bij Haule werd een verkeersslachtoffer aangetroffen met geurklieren. We

nemen aan dat dit dier in het Blauwe Bos is losgelaten, omdat van de ontsnapte dieren de geurklieren verwijderd waren. Ook het verkeersslachtoffer bij Appelscha was nog in het bezit van geurklieren. De aanwezigheid van de beide onvolwassen exemplaren langs de N381 duidt mogelijk op voortplanting. Datzelfde geldt natuurlijk voor het stinkdier met jongen. In hoeverre de soort zal kunnen overleven en eventueel verder uitbreiden zal de toekomst moeten uitwijzen. Wij zullen dit proces op de voet blijven volgen.

Teddy Dolstra
Zuiderweg 10
8395 KV Steggerda
tel.: 0621-686354

e-mail: suchbistenwurkgroep-fff@hetnet.nl

Philip Zeinstra
Idzardaweg 36a
8476 EL Ter Idzard
tel.: 0561-616330
e-mail: p_zeinstra@yahoo.com

Bert Kramer
De Haspel 15
9354 XT Zevenhuizen
tel.: 0594-631418
e-mail: trudy.bert@hetnet.nl

Figuur 1. Waarnemingen van het Stinkdier bij Haule (kaartje: Jasja Dekker, VZZ).